

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRĂȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămît.

N°. 36.

Vineri 15 (27) Februaru

1885.

Brășovŭ, 14 (26) Februaru 1885.

Cetitorilorŭ noștri le este cunoscutŭ că se facŭ pregătiri pentru iubileulŭ de o miă de ani ai apostolilorŭ Slavismului, Cirilŭ și Metodiŭ.

Mișcarea, care a pornitŭ din Austria și este condusă de Slavii catolici, a deșteptatŭ mari nedumeriri între Rușii ortodocși. Ei vedŭ întrînsa unŭ curentŭ de sine stătătorŭ, care sub egida sceptrului Habsburgilorŭ și sub aceea a Scaunului papalŭ tinde a unî pe Slavii apusenî într'o federațiune opusă Slavismului ortodocșu rusescŭ.

Cunoscemŭ direcțiunea politice slavo-file ce o face guvernulŭ de ađi din Austria, scimŭ câtŭ de multŭ s'a schimbatŭ atitudinea guvernului centralŭ imperialŭ față cu popórele slave din Orientŭ, ne este asemenea cunoscută propaganda catolică ce se face în țerile ocupate, Bosnia și Herțegovina, și în călătoria cea mai nouă a prințului nostru moștenitorŭ în Orientŭ vedemŭ unŭ nou semnŭ alŭ acelei politice, care are de scopŭ a atrage Austriei catolice simpatiile popórelorŭ creștine de pe peninsula balcanică.

În fața acestorŭ aparițiuni este de-o importanță deosebită enunțațiunea cea mai nouă a ăiarului „Nord“ din Bruxela, care este scrisŭ în limba francesă și trece de organŭ alŭ ministrului de externe rusescŭ.

Eată ce scrie acéstă fóiă despre viitórea aniversare de o miă de ani a apostolilorŭ slavî Cirilŭ și Metodiŭ:

„Se apropiă iubileulŭ de o miă de ani alŭ celorŭ doi apostoli ai Slavismului, Cirilŭ și Metodiŭ, din care cauză totă lumea slavă este agitată. Festivitatea se va ține, cum se ăice în Velehrad (Moravia), căci celŭ din urmă din sântii numiți a fostŭ îngropatŭ, după cum spune tradițiunea, în acestŭ orașŭ. Ea va da prilegiu la manifestațiuni imposante și la unŭ peregrinațiu, la care vorŭ lua parte sute de mii de credincioși. Acéstă mișcare însemnată va scóte la lumină multe și diferite, ba chiar contradicátore tendențe și năsuințe și vedemŭ chiar că la aceea serbare apare pe scenă unŭ nou factorŭ, căruia i s'a datŭ numele de „panslavismŭ latinescŭ séu austro-catolicŭ.“

„Acéstŭ panslavismŭ nu e tocmai de erî alaltaerî, dér în anii din urmă a făcutŭ mari progresse. Parte mare a avéntului, ce elŭ l'a luatŭ, este a se mulțumi unui prelatŭ fórte escelentŭ și fórte zelosŭ, monseniorului Strossmayer, episcopulŭ de Diacovarŭ, care l'a plântatŭ pe pământŭ croatŭ. Polonii din Austria s'au grăbitŭ de a se folosi de acestŭ mijlocŭ de acțiune pentru scopurile lorŭ personale.“

„Grăția acestei cooperări de stăruințe și vrinjului celŭ întempină acestŭ mijlocŭ de acțiune din partea sântului scaunŭ alŭ Romei, elŭ a produsŭ deja în lumea slavă unŭ curentŭ fórte marcatŭ și animatŭ printr'o impulsione continuă. Nu-i nici o mirare, că la o rasă, la care religiunea și credința jócă unŭ așa mare rolŭ, particularitățile confesionale dau tuturorŭ lucrurilorŭ, cu cari vinŭ în atingere, unŭ timbru deosebitŭ, și faptulŭ acestei abateri a marelui curentŭ slavice nu póte apăre la prima vedere decâtŭ ca unŭ faptŭ naturalŭ. Ba elŭ ar puté se aibă și părțile sale bune. Redicarea și desvoltarea unui panslavismŭ catolicŭ și apusanŭ, strictŭ deosebitŭ de slavismulŭ rusescŭ și ortodocșu, ar trebui să aibă în adevérŭ efectulŭ de a nimici acele temeri — prefăcute séu sincere — cari deschidŭ din când în când perspectiva, că tóte fracțiunile rassei slave se vorŭ alătura la egemonia rusescă.“

„Deși din punctŭ de vedere alŭ viitorului și

a intereselorŭ generale ale rassei slave, nu vedemŭ unŭ mare inconvenientŭ în acea împrejurare, că mișcarea despre care e vorba nasce în sînulŭ ei unŭ curentŭ marcatŭ, totuși ar fi regretabilŭ, dacă acestŭ curentŭ ar lua unŭ caracterŭ dușmănosŭ față cu marele statŭ slavŭ, Rusia, și cu religiunea greco-ortodoxă, ce-o profesază maioritarea precumpénitóre a popórelorŭ slave. Însé tendința acéstă ostilă tinde a se furișa în organizarea aniversării dela Velehrad nu numai la stăruințele naționaliștilorŭ poloni cari se silescŭ din răsputeri de a exploată acéstă festivitate pentru scopurile și mânia lorŭ, ci și sub influința unorŭ anumite năsuințe ambițioase ale ultramontanilorŭ.“

„Incuragiați prin atitudinea Vaticanului, care reclamă deja în modŭ oficialŭ, ca pe ai séi, pe sfinții Cirilŭ și Metodiŭ, cunoscendŭ farmeculŭ, ce'lŭ esercéază ei asupra rassei slave, a cărei apostoli au fostŭ, matadorii panslavismului austro-catolicŭ nu țintescŭ la nimicŭ mai pușinŭ, decâtŭ de a-și reserva privilegiulŭ și monopolulŭ asupra acestorŭ nume adorate, eschidendŭ pe ortodocși și pe Ruși dela orice participare.

„Este o ciudată contradicere, chiar în aceea d'a se confisca aniversarea marilorŭ apostoli ai slavismului tocmai în favórea aceloră dintre Slavî, cari s'au depártatŭ de învățăturile lorŭ și cari mai alesŭ au lăpédatŭ alfabetulŭ inventatŭ de sf. Cirilŭ pentru trebuințele Slavilorŭ și numitŭ cirilicŭ după numele lui, spre a primi alfabetulŭ latinescŭ. Ceea ce însé cade și mai greu în cumpénă, este închipuirea falsă, ce se nutrește cu zelŭ în unele sfere politice și clericale, cari arŭ voi să readucă la sînulŭ papismului întregă biserică séu și numai o parte a bisericei ortodoxe, pe calea propagandei preoțesce orî și mirene.“

„Fără îndoială nu trebuie să esagerămŭ și fără a pierde din vedere evoluțiunile panslavismului austro-catolicŭ, este de însemnatate, să judecămŭ cu sânge rece adevérata lui importanță. În totalŭ acestŭ panslavismŭ apare mai amenințătorŭ pentru maghiarismŭ și pentru germanismulŭ austriacŭ, decâtŭ pentru Russia.“

„Acéstă este impresiunea ce domnesce în Petersburg, căci chiar autoritățile de acolo nu parŭ a fi peste măsură iritate, de aceste uneltiri și de manifestațiunea dușmănă, ce se pregătescŭ a o face în Velehradŭ. Guvernulŭ rusescŭ se mulțumesc a veghiá, ca acéstă companiá să nu producă nici o reacțiune în imperiu. Astfelŭ s'a vđutŭ silitŭ să procedă cu asprime în contra episcopului din Vilna, monseniorulŭ Hryniewicki, a căruia provocátore atitudine devenise insuportabilă, internându-lŭ în fortărăța Iaroslav.“

Proiectulŭ de reformă a camerei magnaților.

În șepința dela 23 Februaru n. a camerei deputilorŭ s'a primitŭ, cu 233 contra 157 voturi, proiectulŭ de reformă a camerei magnaților ca basă a dezbaterii speciale. Ședința a fostŭ fórte agitată, edificiulŭ parlamentarŭ incungiuratŭ de numeroși curiosi, și numai câțiva preferiți au fostŭ lăsați pe galerii. În tribunele rezervate ale deputațilorŭ sedéu damele aristocrate în mare numărŭ, fiindŭ atente la cele ce se petrecéu în sală. Chiar și galeria magnaților era ocupată de membrii camerei magnate. Celŭ dintéiu vorbi Geza Onody aducendŭ propunerea antisemiților, dar abia fŭ ascultatŭ. După elŭ vorbi o oră și jumătate profesorulŭ Szilagy, căutândŭ a nimici efectulŭ discursului lui Apponyi. Multe replici personale și observări au fostŭ în acéstă ședință, așa că președintele abia putŭ pași la punerea întrebărilor. Din trei părți se cerŭ votarea prin apelulŭ nominalŭ și anume dela litera W. Wahrman votă celŭ dintéiu și anume pentru proiectŭ. Când pronunță cuvéntulŭ da, antisemiții strigară: »Naturalŭ, dór elŭ e jidovŭ!« Wahrman, făcendŭ unŭ glumețŭ complimentŭ cătră

ei, răspunse: »Da, jidovŭ suntŭ!« și eși din sală pe lângă băncile partidei liberale, care îi pregătiră o ovațiune prin strigări demonstrative de »Eljen.« Resultatulŭ votării a fostŭ: din 452 deputați unguri și croați verificați, au votatŭ 233 pentru, 157 contra, 61 au absentatŭ, președintele se abținŭ dela votŭ. Dintre cei 40 de Croați au fostŭ 16 de față, cari fără excepțiune au votatŭ pentru trecerea proiectului în desbaterea specială. Toți deputații aristocrați, cari au fostŭ de față, au votatŭ pentru proiectŭ. Dintre deputații naționali, toți Sașii ardeleni și Vincențiu Babeșŭ au votatŭ contra, ér Sěrbi și ceilalți Români pentru trecerea proiectului în desbaterea specială. Resultatulŭ se scia mai dinainte, e destulŭ de docilă maioritarea d-lui Tisza.

Procesulŭ de pressă din Aradŭ.

În numărulŭ de alaltaerî alŭ fóiei nóstre amŭ datŭ pe scurtŭ decursulŭ acestui procesŭ de pressă, arátandŭ motivulŭ care a adusŭ la ivelă acestŭ procesŭ. Credemŭ că nu e réu să cunoscemŭ unele aménunte din pertractare.

Acusatulŭ Tiszti a fostŭ actorŭ, ér în urmă redactorulŭ alŭ fóiei »Aradi Hirlap.« În Aradŭ e așa de réu vđutŭ, încátŭ acușațiunea nici nu mai vrea să între în aménuntele vieții private a acusatului. Principii n'are, fiindŭ mai nainte opoziționalŭ moderatŭ, Trecutulŭ nu e de natură a-lŭ îndreptăți să judece faptele altora. (Publiculŭ aplaudă).

Acusatulŭ, deși recunósce că n'are simpatii la publiculŭ aradanŭ, totuși cere să fie achitatŭ nu ca ăiaristŭ, ci ca »bunŭ patriotŭ.« Încăpăținaroa ce o arată în apărare îlŭ dejosesce și mai multŭ. Elŭ susține fără rușine, că Ioanŭ Moldovanŭ e trădătorŭ de țeră ca toți aceea cari tinŭ de programa din Sibiu. (Șuerături în publicŭ, sromotŭ și mișcare).

Apărătorulŭ lui Tiszti ăice că sub regimulŭ lui Bach și Schmerling, Ionŭ Moldovanŭ lucră în contra Maghiarilorŭ, agita în contra lorŭ și-i batjocurea; când s'a datŭ ordinŭ să fie închisŭ, elŭ a alergatŭ la Viena, de unde s'a întorsŭ cu unŭ »salvus conductus«; elŭ a adusŭ urări casei imperiale; — de aceea e vëndătorŭ de țeră. După acestea apărătorulŭ își face quasi reclamă că e unulŭ din cei mai mari »patrioți«, măcarŭ că e sərbŭ. Amintescse apoi de procesulŭ »Tribunei«, le trage unŭ perdafŭ Sașilorŭ făcendŭ-i »nerecunósătorŭ« și cere să achite jurații pe acusatŭ, fiindcă e Maghiarŭ.

E curiosŭ verdictulŭ ce l'au datŭ jurații din Aradŭ. Ei au afirmatŭ că e calumniá în articolŭ și insultă personală; că Tiszti e autorulŭ articolului calomniosŭ și insultătorŭ, și deducŭ de aici că acusatulŭ nu e vinovatŭ, ér d. Ionŭ Moldovanŭ e condamnatŭ să plătescă 50 fl.

Nu este acéstă o demonstrațiune în contra Românilorŭ și o nouă încuragiare de a ne insultă și mai de parte în modulŭ celŭ mai nedemnŭ foile fanatice unguresce? A dá prin noroiu totŭ ce nu e maghiarŭ, însemnéză a fi »bunŭ patriotŭ maghiarŭ«, asta a doveditŭ o juriulŭ din Aradŭ.

SCRILE ăILEI.

În 20 Februaru n. s'a adusŭ în adunarea generală a congregațiunei comitatului Bistrița-Năsăudŭ apelulŭ reuniunei de maghiarisare din Clușiŭ. Adunarea a respinsŭ orice participare la lucrările reuniunei și apelulŭ s'a pusŭ ad acta. Comitetele supremŭ n'a vrutŭ la începutŭ să pună la votŭ propunerea de respingere a apelului, dar silitŭ de adunare a trebuitŭ s'o facă, mărturisindŭ însuși că e în contra acelei reuniunei din principiu, fiindcă se turbură pacea dintre națiuni.

Notarulŭ Bărbosu din Ghirocŭ lângă Timișoră a fostŭ omoritŭ de țeranî, fiindcă dispusesse să se vđă prin licitațiune pășunile comunale. Numitulŭ notarŭ era fórte nepopularŭ în satŭ și odată s'a și impușcatŭ asupra lui.

Cetimŭ în Luminătorulŭ: Sinodulŭ protopopescŭ alŭ tractului Timișorîi s'a ținutŭ în luna

trecută în localitățile d-lui protopop. Deputații se prezentaseră aproape în număr complet, desbaterile au decurs în bună și frumoasă ordine. În raportul general s'a constatat cum că în agendele protopresbiterale și ale scaunului protopopescu nu este restanță, averile bisericilor sporesc, d-er comitetele totuși nu s'au grăbit să asigure prin intabulare pretensiunile bisericii. Numărul poporului de lege gr. or. ar fi sporit, încât privește relațiunea între cei născuți și cei morți, d-er a scăzut prin emigrarea omenilor săraci Școlile și instrucțiunea poporală s'au susținut în bună ordine, salariile învățătoresci în puține locuri sunt în restanță. Pe la ora 1 sinodul finindu-și agendele și-a încheiat ședința.

—0—

Diarul »Pozor« din Agram susține sus și tare, că hotărîrea deputaților croați din dieta ungară cu privire la reforma camerei magnaților învovă o nouă ciocnire între Ungaria și Croația. Opozițiunea va să se exploateze această greșală a partidei guvernamentale croate.

—0—

Diarul »Sloboda« din Agram, declară în numele Starcevicianilor, că nu primesc invitarea de a lua parte la serbarea apostolilor slavilor Ciril și Metodiu în Velehrad, deoarece această serbare este îndreptată în contra Rusiei. Totodată numita foadă condamnă năsuințele, cari au de scop de a readuce pe ortodocși în sinul bisericii catolice. Din incidentul aniversării dela Velehrad, Serbiilor din Croația să fi primită dela comitele Belcredi o provocare de a se reîntorci éráși la sinul bisericii-mame. Această provocare să fi provocată la unii risu, la alții indignațiune.

—0—

Cetim în »Voința Națională:« »D. ministru de război a luat o dispozițiune pentru care nu-lu putem îndestulă felicită și care denotă sollicitudinea ce d-sa are pentru toți acei bravi soldați cari au servit țerei sub drapel. D-sa, după cât suntem informați, va prezenta Corpurilor legiuitoare un proiect de lege prin care se acordă sub-ofițerilor ce au servit în armată cu acest grad 12 ani, afară de prima de reangajare pentru 5 ani și pensiunea viageră, medalia »Virtutea Militară« pentru servicii, o proprietate fonciară rurală de 20 hectare în Dobrogea, precum și o casă, un car, 2 boi și toate uneltele necesare la lucrarea pământului, cu îndatorirea de a nu avea dreptul a vinde seu înstrăina acest pământ.«

—0—

Dunărea este aproape curățită de ghiață. Diarele gălățene spun că la pornirea gheții s'au întâmplat săptămâna trecută mai multe accidente. Vineri s'a rupt șchela dela agenția franceză Fraissinet, lovind vaporul »Gladstone« și acesta vaporul »Linet.« Sâmbătă ghiața a luat vaporele »Aneta« și »Gladstone« și le-a dat peste vaporul »Linet« care, fiind legat, a putut opri pe celelalte de a fi luate de cursul apei.

—0—

»Intim-club« este numele unui cerc artistic-literar ce s'a creat în Bucuresci și care se compune din arhitecți, pictori, sculptori, literați, artiști dramatici, precum și din toți iubitorii de arte. Scopul acestui cerc este, după cum spune »Voința Națională,« de a contribui la răspândirea gustului frumóselor arte în țară și de a face cunoscute operele de artă ale tinerilor artiști români. Președinte de onoare al acestui cerc a fost proclamat în unanimitate marele nostru poet, Vasile Alexandri, iar președinte ordinar al cercului a fost ales cunoscutul iubitor de artă și protector al artiștilor d. dr. N. Calenderu. Pentru a-și ajunge scopul ce urmărește, cercul își propune a deschide peste câte-va zile o expozițiune de frumoase arte, în care tinerii și cunoscuții noștri artiști Mircea, Georgescu, Grantu, Mincu, Băicoianu, etc. își vor espune unele din operele lor necunoscute încă publicului. La această expozițiune se va pute admira tabloulul Vêrfului cu dor, care a figurat în salonul din Paris și a atras asupra-i atențiunea publicului cunoscător francesu. Apoi cercul va da și două concerte, din cari unul în săptămâna mare, concert religiosu, în care se va face numai musică religioasă, cu choruri, orgă, etc. Crearea acestui cerc umele un gol simțit de mult în societatea noastră și este meritul a face ca artele la noi să fie mai apreciate și artiștii mai considerați decât sunt adă. Scopul acestui cerc fiindu nu se pôte mai nobil, îi urăm viață lungă și isbândă în toate întreprinderile sale.

—0—

Un nou diaru a apărut în Râmnicul-Sărat. Numele și l'a împrumutat dela orașul în care vede lumina; ca principii, comitetul ce-lu redactază spune că va profesă pe cele liberale. Ii urăm viață lungă.

Persecuțiunile tinerilor români.

Recomandăm celor cari mai au naivitatea a crede, că dându-și copii la școlile unguresci ca să învețe limba ungurescă îi fericesc, următorea corespondență:

Baia-mare, 22 Februaru 1885.

Domnule Redactor! Nu de mult cetirăm răspunsul lui Tisza datu Coronei: »La noi toate merg în regulă, poporele sunt mulțumite, numai unii agitatori singuratici cari conspiră în contra unității statului facu gură, dar avem destulă putere de a nimici uneltirile lor.« Dar să mi se permită a arăta un exemplu, că e tocmai contrarul decum a dîsu ministrul. Tênerul I. L. absolutu de VIII cl. gimn. recurge la înalta direcțiune de finanțe din S. m. pentru un locu vacantu de practicant la oficiul de contribuțiune din B.-m. unde-lu și denumesc direcțiunea, cu îndatorirea de a depune esamenul recerutu pentru deregătorii perceptuali la 6 luni, — fără de care esamenul nu pôte nimene înainta, și până atunci nici lăfă nu capetă — unii, nu treb e comentari. Inse cugătându acestu tēneru că o jumătate de anu nu e așa multu timp, că nici o carieră nu e mai scurtă ca acesta, apoi îndulcindu-lu d. perceptor etc. dela oficiu cu cuvinte de frumoasă speranță, s'a otăritu să ocupe dar postul acesta fără lăfă.

Sosind terminulu esamenului prescriș se presentă I. L. la direcțiune în S. m. simțindu-se și tēnerulu amintitu destul de preparatu. Esamenul se incepe în orele a. m. și-lu ținu pân' la 3 ore p. m. dându-le totu răspunsuri nimerite, cu toate că unul voia mai tare decât altulu să-lu incurce. (Comisiunea esaminătoare a constat din 5 membri asc.). Ne succedându-le scopulu și perđendu-și acuma paciența respectivii suspind pe 1 oră esamenulu. Înțelegendū numitul tēneru intențiunea lor, nu mē miru că s'a clătinatu în speranță. Trecendū timpul de 1 oră, se continuă tortura, pentru-ca tēnerulu să se vedă séra respinsu cu acea consolare, că peste 2—3 luni ilu voru supune éráși la esamenu și dinșii speréză că îi va succede splendidu etc.

Nu peste multu timpu primesc perceptoria din B. m. însciințare în cauza esamenului lui I. L. practicant, care érá mai capetă unu terminu de 6 luni până la depunerea esamenului din nou. Dar cum a petrecutu cu multe necazuri o jumătate anu, cugeta elu, va mai petrece o jumătate, căci paciința trebuie să aducă fructulu mulțamitor.

Terminulu alu 2-lea a fost luna lui Februaru a. c., — mai bine de unu anu întregu de când e în »mărețulu« serviciu de stat. — Tēnerulu amintitu a făcutu érá pașii pentru fixarea ținerei esamenului. În sensulu statutelor, prima oră trebuie să se supună unei probe la deregătorii superiori din locu, unde servește unu practicant, apoi se face informarea îndatinată respective recomandarea către direcțiune. Tēnerulu i-a succésu această tentațiune peste séu barem după așteptare. D. perceptor Th. B. și d. controlor W. Zs., ambii maghiari fanatici, capete mari, consultându-se la oaltă, că ce ar avé acuma de a face, ca să înmormenteze cariera unu »oláh,« — care unu anu le-a servitu înzadar — ei au vorbitu astfel: Noi nu-ți recomandăm dta oficiulu acesta, căci nu e de dta, pentru dta ar fi mai consultu să-ți alegi altă carieră, nu poseși limba patriei după cum se recere, probabilu că făcendū din nou esamenulu, érá vei fi respinsu și faci spese zadarnice etc. E de notatu că numai de 2 ori se pôte proba esamenulu acesta.

Nu trebuie d-er nici aici comentari pentru ce n'au voitū nici a-lu lăsa să facă practicantulu și a 2-a oră esamenulu; de nu ar fi fostu densusu aptu, atunci de sigur ilu lăsa să se prezenteze la esamenu să-și rupă grumazii. Apoi ore nu posedă unu bărbatu limba maghiară care a frecuentatu 12 ani în școlile maghiare ca d. e. I. L.? Că și-a căștigatu destulă pracsă, destititate în lucrurile oficiose, dovedesce aceea, că din timp în timp, când era vr'unu locu vacantu în decursulu anului — fiindu careva séu denumitu la altă deregătorie, séu în concediu, — densusu a suplinitu totdeuna locul respectivilor, și totdeuna și-a condusu oficiulu îndreptat cu cea mai mare punctualitate, despre ce și densusu mărturisesc în certificatele lor date lui I. L.

I. L. la sfaturile celor două capete fanatice a răspunsu: ori ce va fi, eu voiu proba, acuma după atăta timp, deși nu va fi altă remunerațiune, barem voiu avé diploma, să nu dîcă lumea că am fugitu de esamen. Vedendū d-nii superiori că densusu nu abđice de hotărîrea sa, i-au răspunsu: Bine, noi te vomu recomanda, te vomu protegia.

După promisiune au și suscernutu dar petițiunea lui I. L. prelângă informațiunea lor îndatinată.

Ce a conținutu recomandația lor se pôte deduce din răspunsulu, care a sositu înderétu dela direcțiune, că d. I. L. practicant nefindu aptu pentru servirea la oficiulu de dare prelângă totă diligența lui esemplară, se eliberéză din serviciulu de stat.

Acésta d. perceptor Th. i-o îmăneză pelângă unu

certificatu, în care ilu laudă forte pentru serviciulu punctuosu de unu anu și-i »uréză din fundulu inimei fericiere și norocū pe cariera ce va incepe«. Ii dîce unu »Adieu« ferbinte și mulțamită mare în numele tuturor conoficioror. I. L. dar își luă rémasu bunu dela pânea statului, care totuși a avutu norocire a o gustă ca soldatu.

Nu înzadaru dîce unu ministru ungurescu: »Avenū destulă putere de a nimici uneltirile lor«, adecă străduința Românilor de a se ferici în serviciile statului.

Dîce Latinulu: »tentare non nocet.« Adevéru că din încercări învățamū forte multe, însă vai celui ce încercă a trăi adă în statulu ungurescu!

O, multe, multe așu puté eneră asemenea și mai scandalose fapte.

Ls.

Reuniunea de lectură a Românilor din Câmpia.

Din Câmpia, 22 Februar 1885.

Cu viuă bucură aducem la cunoscința onoratulu publicu românū zelulu infocatū și distinsa bună-voință cu care dela micu și până la mare, dela domnū până la opincă, se vede a fi îmbrățișată idea înființării unei bibliotec românesce — respective — reuniune de lectură în Câmpia. Deși tinerimea română din cauza timpului schimbăciosu și de totu nesigurū nu a pututu aranja în decursulu acestui carnevalu balulu cu a căruia ocaziune era proiectată și constituirea unei comisiuni pentru formularea statutelor, lucrulu însé nu a rémasu mortu, căci cei ce dela începutu au fostu pētrunși de mărirea acestei idei, astăđi lucră cu diligență constantă și neobosită la formarea acelor statute. Acusă vomu avé bucuria a vedé publicatu în acestu prețiosu diaru proiectulu acelor statute și toți cei ce voru consenți cu ele voru fi rugați a-și esprima consensulu lor în scrisu plenipotențiindū pre o anumită comisiune, care în numele tuturor Românilor din Câmpia să le înainteze înaltulu guvernū spre aprobare.

O mulțime din fii Câmpiei nu numai Români, ci chiar și streini. entusiasmați de mărirea și splendorea întreprinderii noastre, au început desu de timpuriu a contribui în bani oferte mărinimose, din a căroră capitală reuniunea noastră va incepe a-și arăta mănósele sale fructe îndată ce va căpeta dorita aprobare.

Celū ce a primitu aceste oferte își va da rațiociniulu séu în terminulu celū mai scurtu.

Unu câmpénu.

Societatea geografică română.

Martī séra, scrie »V. Naț.« s'a ținutu a doua și ultima ședință a Societății geografice române, sub augusta președinția a M. S. Regelui. Ca și în séra precedentă, tribunele Senatului erau pline de unu numărósu publicu.

M. S. Regele, însoțitu de adjutantulu de serviciu, d. maioru Șomănescu, a sositu la orele 8¹/₂ și a fostu întâmpinatū în capulu scării de d. generalu Baruți, șeful casei militare a M. S. Regelui, érá în vestibululu Senatului de d. generalu Manu, vice-președintele Societății și de d. G. I. Lahovari, secretaru generalu, precum și de mai mulți membri din Societate, între cari am observatu pe dd. Socecu, dr. Grecescu, dr. Racoviceanu, St. Mihăilescu, profesor de sciințele naturale dela gimnasiulu Lazărū, cari au fostu presentați M. S. Regelui de d. generalu Manu și cu cari augustulu suveranu a binevoitu a se întreținé câte-va momente.

Din ordinulu M. S. s'a intervertitu ordinea țilei și s'a datu cuvântulu pe rendu d-lor conferențiar, iar cestiunile de administrațiune, cari se aflau puse în primul rēndu la ordinea țilei au rémasu a se rezolva între d. membri ai Societății la finele ședinței.

Astfelu, mai întâiu a luatū cuvântulu d. căpitanu Vasiliu Năsturelu, din artileria, care a vorbitu despre geografia căilor de comunicațiune în România, apoi d. G. I. Lahovari a întreținutu auditorulu cu o interesantă disertațiune asupra societății africane internaționale, cestiunea Congului și conferința dela Berlin, și, în fine, d. Anghelū Demetrescu a tractatu unu subiectu privitoru la concepțiunea modernă a sciinței geografice.

D. D. Sturdza, ministru alu instrucțiunei publice, a asistatu și la această ședință. Intre ale persóne de distincțiune amū observatu pe d. G. Ghica, ministru plenipotențiaru al țerei la Athena, I. Calenderu administratorele domeniilor Coronei, G. Filitis procuror general la Înalta Curte de Casațiune, Em. Grădișteanu, președintele Înaltei Curți de Compturi, Racovița, membru la aceeași Curte, Gr. Cozadini, deputatu, C. Esarhu, D. Gusti, senatoru, ingineru Frunză, Gr. Lahovari, membru la Înalta Curte de Casațiune, Al. N. Lahovari, colonelū Greceanu, adjutantū alu M. S. Regelui, colonelū-adjutantū Al. Candiano-Popescu, locotenentū-colonelū Romulus Magheru, maiorū Vlădoianu și mai mulți militari superiori și inferiori.

Situațiunea economică a Americii.

Până acuma am cutrierat Europa, Asia, Africa și Australia și am adus sciri și bune și rele pin aceste continente. Dér mai cu sémă am urmărit și vom urmări tóte mișcările, schimbările ce se fac în Europa pentru că în prima liniă ne interesează Europa, care a dat tonul pe tot globul terestru și încă va mai domni mult timp peste celelalte continente.

Dintre tóte continentele numai America s'a ridicat în tóte privințele, atât de grozav încât amenință Europa cu cutropire economică din care cauză unele state europene caută încă de pe acuma a lua măsuri profilactice în contra inundațiilor economice americane.

Astăzi ne vom ocupa cu America, care ne face cea mai mare concurență pe piețele europene cu grânele, cu cărnurile sale de vită și de porc, care le împoartă în cantități enorme în tótă Europa occidentală și centrală. În privința acésta aflăm nisce interesante deslușiri într'o corespondență din New-York din America nordică, publicată de „Herm. Zeitung”, care ne dă o iconă clară și lămurită, despre situațiunea economică, ce domnesce în America. Corespondentul arată, că America a produs atâtea bucate de nu mai știu ca pământul ce se face cu ele. Eată acésta importantă corespondență:

»Când se duce un an este datină și obicei, ca să arunce omul o privire asupra lui, să tragă bilanțul între noroc și nenoroc, între speranțele împlinite și neîmplinite. În depeșile, care sosiră aici din Berlin, Viena, Londra, Paris și din alte cetăți, puteai ceti că în revistele anuale ale țărilor conducătoare europene domnea un ton foarte posomorât, și întunecat și că Europa peste tot nu era tocmai vioasă, în unele locuri, anume în Viena, deprimată ba aproape desperată. Se pare că și cum la finea anului tot pământul ar fi fost supărat și ca ploaie, căci și la noi articulele de fond dela anul nou erau cu totul desparate, pline de Erimiadele cele mai triste și partea cea mai mare a societății era cuprinsă la finea anului vechiu de un sentiment apăsător și îngrijitor, așa că veselia obișnuită la anul nou nu se mai vedea; omenii se sileau să-și facă bucuria și veselia și să alunge tristețea ce-i cuprinsese. Negreșit față cu situațiunea cea rea economică din Europa noi am pute avea o mângâiere, că mai avem soți în nenorocire, dar abstrăgându dela aceea, că o astfel de mângâiere n'ar avea mare preț pentru noi, totuși timpurile noastre cele rele nu le putem asemăna cu cele europene. Causa și dezvoltarea crizei economice este la noi cu totul alta, decât dincolo, și de aceea și calculațiunile despre durerea crizei se basază la noi cu totul pe alte relațiuni. Mai înainte caută să constatez, că momentan situațiunea economică este atâta de rea cum n'a fost de mulți ani. Pretutindena se aude despre reducțiunea plăților, de închiderea fabricilor, de falimente, de incendii accidentale în localuri, de omeni fără de lucru, cari astăzi sunt foarte mulți. Aici în Newyork numărul lucrătorilor cari n'au de lucru se urcă la 70,600 și acest număr nu este exagerat. Cu timpul acesta al nevoii celei grele stă fapta într'o contradicțiune flagrantă că anul trecut a fost pentru țera noastră un an foarte binecuvântat și norocos. Abstrăgându dela aceea, că noi am fost cruțați în anul trecut mai de tot de epidemii, de nenorociri, catastrofe elementare, de care lumea veche a fost tare cercată și a suferit mari pagube, a fost recolta în tóte produsele foarte mănăsă. Din nici o parte n'a venit scirea, că ar fi fost recolta rea, și rapórturile cele foarte favorabile se întind peste tótă țera și peste tóte produsele. Dar târgul este foarte slab și tóte afacerile, tóte ramurile economice și industriale suferă prin aceea.

»Causa acestui contrast fulminant trebuie căutat într'aceea, că în anii din urmă ne-au mers prea bine, sau că noi am trăit în credință, că suntem foarte bogați. În acésta părere deșartă am lucrat prea mult, am produs prea mult, am sémănat prea mult și am speculat prea mult. În mijlocul bogăției noastre reale ne-a lovit trăsnetul, producțiunea prea multă și speculațiunea prea mare a trebuit în urmă să ne aducă la stagnațiune și la regresare, și acésta a produs criza în care ne aflăm momentan. Judecând situațiunea noastră nu trebuie perdit din vedere faptul, că cu tótă criza noi totuși încă suntem foarte bogați și este evident, că criza nu este periculoasă, ci ea pe cale naturală se va complana. Țera noastră este în faptă foarte bogată, noi încă avem pe lângă tóte crizele economice în forțele neîntrebuinate ale țării noastre un fond de rezervă și tocmai pe acésta basă solidă, care nu se află în țările lumii vechi, se dezvoltă o echilibrare mult mai repede și mai sănătoasă ca în Europa. Omenii, cari față cu situațiunea cea rea momentană zugrăvesc într'un paroxism pesimistic viitorul țării noastre cu colorii posomorite, fac acestei țări nedrept, că perplexitățile noastre sunt numai trecătoare și noi în scurt timp érá vom apuca pe vâgășul adevărat. Cu relațiunile noastre politice nu putem face negreșit paradă, dar pentru aceea totuși putem să fim mulțamiți cu si-

tuatiunea noastră politică momentană. Staturile unite au luptat o luptă cumplită politică, care s'a terminat cu o schimbare totală a mașinării guvernamentale de până aci. Partida guvernătoare, care a stat 24 de ani la cârma statului, a fost răsturnată, și partida contrară peste o lună va primi moștenirea partidei bătute. Lupta a fost înverșunată și partidele n'au fost nici de câtă alegătoare în întrebunțarea mijloacelor. N'a fost numai o luptă înverșunată, ci în același timp și urită și grețosă, dar după ce a trecut lupta și s'a decis lucrul, poporul s'a supus cu o liniște admirabilă și a primit situațiunea creată.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. al „Gaz Trans.”)

Berlin, 26 Februarie. — Președintele guvernului din Breslau a interzis importarea porcilor din Austro-Ungaria, pentru ca să se împedecă introducerea bólei de gură și de unghii.

Viena, 26 Februarie. — Regina a plecat ieri la amădi la Amsterdam.

Ragusa, 26 Februarie. — Părechea princiară de corónă a sosit pe Yachtul „Miramare” în Lacroma. Orașul e împodobit sărbătorește. Bucuria pentru înalta vizită este mare.

Bruxela, 26 Februarie. — Alți 3000 de lucrători în minele de cărbuni au încetat a mai lucra. Numărul greviștilor este acum de 9000.

Paris, 26 Februarie. — Camera a primit cu 316 contra 175 voturi sporul la taxa vamală pe cereale.

Avis pentru învățătorii români din Selagiu.

Spre încurajarea și ajutorarea învățătorilor români Selagieni prin aceste se escrie concursul la două premii.

Premiul I. o vacă cu vitel.

Premiul II. 4 oi cu miei sau o scrófă cu 5 porci.

Aceste premii se vor conferi și, cu ocaziunea adunării generale a despărțământului, ce se va ține în August a. c. cu solenitate se vor distribui celor doi învățători români Selagieni, cari combinându tóte studiile obligate în școlile populare, la esamenele de primăveră vor pute arăta mai mare progres cu școlarii.

Cei ce ar dori a competi la aceste premii au a se însina la biroul despărțământului cel mult până în 20 Aprilie a. c. st. n.

Din ședința comitetului despărțământului XI (Selagian) al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, ținută în Șimleu la 10 Faur 1885.

Alimpu Barbolovic,
directorul desp. XI.

Andrei Cosma,
actuarul desp. XI.

DIVERSE.

Judecatori și avocați. — Nunta și crășma. — Citim în „Noua revistă” din Iași: Nimic mai frumos, dar în același timp și mai jalnic, n'a fost decât un fapt petrecut și în n'amăda mare, sub ochii parchetului și a tuturor celor ce s'au întemplat a fi față: Un avocat de cei înscriși pe timpul alegerilor la fabrica din Băcău, numit Sc. T., se angajază a face nisce acte de căsătorii unor muncitori săraci și fără știință de carte. Le promisese — se dice — că Joia cealaltă, pot să se cunune, căci actele vor fi gata. (În România e căsătoria civilă). Bieții omeni pregătesc totul, tocmesc lăutari, fac pregătiri pentru masa cea mare, mirăsa își așază betela, mirele fioncul de cordele, și cu vătășei și druste, nunta plecă la primăria să se cunune. Mare le fu mirarea când li se spuse la primărie că nu au acte, și prin urmare, nu se pot cununa. Plecă mirele, mirăsa după el și după dênșii tótă nunta, și cu toții alergă drept la judecătoria ocolului I ca să caute pe avocatul în cestiune, dar nu-l găsesc. Acolo încep a se jălui că l'au tocmiț să le facă hârtiele, au pus sarmalele la foc, au dat doi franci arună la lăutari și au să mai dea încă un rest de doi franci avocatului care însă nu le-a făcut hârtiele. Nimeni însă nu le putu face dreptatea ce o așteptau. Nunta o ia pe jos de a dreptul la procuror, unde 'și îndreptă jalba lor. Dar legea e ciudată și li se spuse să facă procesul în despăgubiri. Ce despăgubiri?! Nu le trebuiau lor astfel de lucruri. Ei voiau cu ori ce preț să se cunune. Biata mirăsa 'și pune pôlele în brau — căci era cam glod — și se pune cu mirele să urmărescă pe avocat. Gurile rele dice că, deși era cam de vreme, avocatul se adăpostise cu judecătorul într'o crășma pentru a 'și mai alina suferințele, căci de! nu fie cu banat, moșu Kiriak caută să iasă mai de vreme dela judecătoria și se duce când cu unul, când cu altul de 'și alină suferințele. Ciudată

lucru se veți un avocat cinstind într'o crășma cu un judecător, și n'amăda mare. Dar se dice c'acéști judecători, tot de necaz, alunecă prin locuri și mai scârbóse încă. Ori cum fie, acésta nu-i tocmai spre folosul târgului și împričinaților.

Un ministru cunoscător. — „Bud. Tagbl.” comunică, din parte bine informată, următoarea istorică: Deunăzi ministrul comunicațiunii br. Kemény vizită biurourile în oficiul postal și se opri înaintea unei charte a țării. „A fost bine”, dice el către cei ce-l însoțiau, „că ați atârnat aci acésta chartă, căci acésta e una din acele charte, ce am pus eu să se facă și pe care stațiunile mici postale sunt însemnate cu simple liniuțe.” Cei ce-l însoțiau începură a ride. Un funcționar postal mai ténér nu-și putu stăpani gura și răspuse: „Dar, Escelență, astea sunt stațiuni telegrafice, ér nu postale!” Br. Kemény zîmbi modest și se uită lung la ténérul funcționar.

La nevoia și ministru. — În zilele acestea un domn a fost numit, la o direcțiune de căi ferate, într'un post mai înalt, ce-l obțin prin protecțiune. Curând după numirea sa, se afla într'o seră în societatea mai multor cunoscători, cari îl felicită pentru noua funcțiune. Un amic îl luă la o parte și-l întrebă: „Dar, scumpe amice, între noi fie dis, cum ai putut primi un astfel de post, când tu nu te pricepi de loc să-l conduci?” — „Ce, trebuie dora să trăsesc; mă aflam într'o situațiune atât de miserabilă, încât a-și fi primit și postul de ministru-președinte.”

Postele și telegrafele în Europa. — După datele statistice pentru anul 1883 numărul tuturor oficiilor postale din Europa a fost de 655,000; (din care posta germană 11,545), numărul cutiilor 125,000, stațiuni telegrafice 41,500. Personalul a fost compus din 356,000 persoane. Postele Europei au adus un venit bugetar de 763 milioane, având cheltuieli de 639 milioane și deci un excedent de 123 milioane mărci. Postele au avut să expedieze 7917 milioane scrisori de tot felul și pachete (între care posta germană 1566 milioane) și anume 3683 milioane epistole, 546 milioane cărți postale, 1041 milioane imprimate, hârtii de afaceri, probe de mărfuri și 1662 milioane țiare. Numărul tuturor telegramelor expediate în Europa a fost de 17 milioane.

Viață lungă. — Un țiar din Lipsca, „Leipziger Tageblatt”, anunță că un arendaș german, d. Sennewald a murit la Eunsnigt, aproape de Zerbat (Sacsonia) în etate de 109 ani. El lasă cinci copii, douăzeci și șapte nepoți și patruzeci și cinci strănepoți. Unul din fiii săi are 82 dn ani și cel mai mare din nepoții acestuia e de 24 ani. Sennewald n'a fost niciodată bolnav.

Tramvaiul electric funcționează în strada Legii în Bruxelles. E foarte ciudată cutia aceea care merge singură. La tramvaiul cu vapor, locomotiva dădea orecare aparență de cal... Dar acum, nimic; e ceva nou de vădit.

O convorbire cu Osman Digma. — Țiarul arab „Nusreet” vorbește despre o convorbire ce un neguțator arab, venind din El-Damar, a avut cu Osman Digma. — Am întreat pe Osman Digma, dice acest neguțator, care este adevăratul scop ce urmăresce Mahdiul? — D'a împedecă pe creștini, răspuse Osman Digma rîdend, d'a se scaldă în Nil, adică că intențiunea lui este d'a pune tótă valea fluviului sub autoritatea musulmană. — Dér, adăoga în urmă neguțatorului, creși că padișahul are să stea nepăsător la cucerirea Egiptului și a Sudanului? — Nu știu ce voiesc să facă padișahul, răspuse Osman Digma, dér ceea ce pot să afirm este că Mahdiul, îndată ce va ajunge la Cair, va trâmte mesageri la Constantinople pentru a invita pe Sultan a se alia cu dênșul în contra necredincioșilor.

Convocare.

Subsemnații venim prin acésta cu tótă onora a convoca pe tótă inteligența română de ambe confesiunile din ținuturile noastre, la conferința ce se va ține în sala școlii gr. cat. din Chiachi-Gărbău la 7 April st. n. a. c.

Obiectele ce se vor pertracta sunt:

- 1) Constituirea în comitet filial de primire pentru despărțământul al XII. al Asociațiunii Transilvane ce-și va ține adunarea sa generală aici în 1 August a. c.
- 2) Alegerea unui președinte, vice-președinte, secretar și Casar.
- 3) Alte inevitabile.

Sperăm la covenirea cât mai multora.

Chiachi-Gărbău la 17 Februarie 1885.

Ioan Hăteganu,
v. protopop gr. cat.

Ioan Șandor,
jude com. și curator prim.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de București.

Table with 3 columns: Item name, Cump. (buy), and vând. (sell). Includes items like Cota oficială, Renta română, Renta rom. amort., etc.

Cursul pieței Brașov

Table with 3 columns: Item name, Cump., and Vând. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'or, etc.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțăm acelor onorați cetitori, cari vor binevoi a se abona la foia noastră de aici încolo, că avem încă în rezervă numeri dela începutul anului 1885 prin urmare pot să aibă colecțiunea Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Zambach și Gavora

Fabrică de vestminte și recuise bisericesc

de ritu latin și grec

în Budapesta, strada Vațului, Văci uteza Nr. 17.

Falonu seu Odăjdi, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachin, prapuri. Tote felurile de steguri, și pentru societăți industriale (și pentru pompieri) Covorū pe

altariu, potiruri, Pietohlebnica, cădelnițe, Pacificalū, candelē de altarū, policandre pentru biserici, Ripide, Chivotū, cărți de Evangeliā etc.

Comande se efectuesc promptu. — Obiectele, care nu vor conveni, se vor schimba cu altele.

Plastru pentru turisti

alū lui

L. Luser.

Unu mijlocu siguru și forte eficace in contra ochiurilor de gâina tari (bătaturilor), așa numita piele tare pe talpa piciorului, in contra negellorū și a tuturor asprimelorū pielii. Efectulū se garantează. Pretulū unei cutii 60 cr. v. a. Cu posta 10 cr. mai multu.

Depositulū principalū:

L. Schwenk's, Apotheke in Meidling bei WIEN.

Se pote căpeta și prin farmacii. Este veritabilu numai decă avisulū de întrebuintare precum și fiecare plastru portă marca fabricii și subscieria de mai sus; de aceea se se ceră întodeuna espresi: Plastru pentru Turisti de L. Luser. — Depositū in Brașovū la: d. I. Hornung, farmacistū. 2—6

In casa din STRADA SCHEILORU Nr. 107 este de inchiriatu o locuinta frumoasa, constand din 4 odai mari cu dependentele sale, și care se pote indată ocupa. Informatiuni speciale da proprietarul, care locuiesc in aceeași casa.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a călei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules, times, and routes between various stations like Predeal, Budapesta, Teiuș, Arad, Brașov, etc.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.